

中華全國世界語協會編

世界語初級講座

下 冊

馮 文 洛 著

商 務 印 書 館

下册目錄

第十七課	動詞	169
課文:	世界青年与学生联欢节	
第十八課	名詞	184
課文:	手指日曆	
第十九課	相关詞表中的副詞	198
課文:	寓言 1. 烏鴉搬家 2. 愚公移山	
第二十課	其他副詞	215
課文:	花仙(一)	
第二十一課	形容詞	227
課文:	花仙(二)	
第二十二課	前置詞	241
課文:	我們这里沒有冬天(一) 冰 心	
第二十三課	連接詞	264
課文:	我們这里沒有冬天(二) 冰 心	
第二十四課	詞尾、接头字和接尾字	284
課文:	論紙老虎(毛主席在社会主义国家共产党和 工人党代表会上的发言)	
附 录	一、标点法	311
	二、詩的格律	315
	三、世界語語法概要	318
練習解答	.....	324

DEKSEPA LECIONO 第十七課

Verbo 動詞

Novaj Vortoj

je	在 (前置詞)	geni-o	天才
dank' al	賴...之力, 幸虧	fil-o	兒子
unu	一	strat-o	街道
du	二	stel-o	星
tri	三	brust-o	胸
kvar	四	rendevu-o	約會, 会面
kvin	五	problem-o	(待決的) 問題
ses	六	plac-o	廣場
sep	七	ĝarden-o	花園
ok	八	bibliotek-o	圖書館
naŭ	九	ter-o	地
dek	十	tram-o	電車
dek unu	十一	voj-o	道路
dudek	二十	januar-o	一月
unu-a	第一	juli-o	七月
cent	百, 一百	aŭgust-o	八月
festival-o	节日	norveg-o	挪威人
student-o	高等學校學生	norveg-a	挪威的
hotel-o	旅館	sved-o	瑞典人
centr-o	中心, 中央	Ĉeĥoslovak-i-o	捷克斯洛伐克
stadion-o (周圍有看台的)	體育場, 運動場	Sovet-i-o	蘇聯
aŭt-o	汽車	Varsovi-o	華沙
		Lenin	列寧

ating-i	【他】到达, 达到	port-i	【他】带, 运, 搬, 抬
part-o-pren-i	【自, 他】参加	svarm-i	【自】蜂期, 群集; 拥挤
ĝen-i	【他】使感不便	ŝanĝ-i	【他】改变, 更换
arang-i	【他】安排, 整理	turn-i	【他】转
pak-i	【他】包, 装, 捆, 裹 (行李等)	kur-i	【自】跑
		aspir-i	【他】热望
pak-aĵ-o	行李, 包裹	rimark-i	【他】注意到, 觉察
util-ig-i	【他】利用	kurag-a	勇敢的
al-ven-i	【自】来到, 到达	kurag-i	【他】敢
mov-i	【他】移动, 推动	sen-per-a	直接的
vok-i	【他】呼唤	fam-a	出名的, 著名的
kovr-i	【他】掩盖	rapid-a	快的
pens-i	【自, 他】想	original-a	原来的

Teksto

LA TUTMONDA FESTIVALO DE JUNULOJ KAJ STUDENTOJ

— K-do Ĵang, kiam vi atingis Moskvon por partopreni la VI-an (sesan) Tutmondan Festivalon de Junuloj kaj Studentoj por Paco kaj Amikeco?

— Ni atingis Moskvon je la 24-a (dudek kvara) de julio, 1957 (mil naŭcent kvindek sep).

— Ĉu vi povoscias la rusan lingvon?

— Mi scias nur iomete.

— Ĉu tio ne ĝenis vin, kiam vi iradis tien kaj ĉi tien en la urbo?

— Jes, tuj post la aranĝo de la pakaĵo kaj la ĉambro en la hotelo mi volus utiligi la liberajn horojn por rigardi tiun grandan kaj belan urbon kaj saluti ĝian gastaman popolon, tamen mi ne kuraĝis tion fari dum du tutaj tagoj. Nur dank' al la alveno de rusaj geesperantistoj, solviĝis por mi la problemo de lingva malfacilo. Ni longe kaj ĝoje interparolis. Tio estis la unua senpera, senbalbuta kaj intima interparolo, kiam mi havis en Moskvo. Dank' al la akompano de k-dino Vera, mi vidis belajn placojn, ĉarmajn ĝardenojn, la faman Lenin-Bibliotekon kaj diversajn staciojn de la subtera tramvojo.

La 28-an (dudek okan) de julio okazis la malfermo de la Festivalo. Je la 12-a (dek dua) horo, centoj da malfermaj aŭtoj nin portis al la Centra Lenin-Stadiono, malrapide moviĝante tra la homa svarmo, kiu plenigis la stratojn por nin saluti.

Posttagmeze je la 4-a (kvara), ni atingis la stadionon kaj estis enirontaj. Ĝuste tiam norvega knabino staranta apude subite min vokis: "Esperanto!", ekvidinte la verdan stelon sur mia brusto. Mi tuj min turnis kaj kuris al ŝi...

—K-do Jang, ĉu vi havis multajn okazojn por renkonti esperantistojn dum la festivalo?

— Jes, estis kelkaj ekskursoj kaj rendezuoj de esperantistoj krom la oficiala renkontiĝo. En tiuj okazoj mi konatiĝis kun esperantistoj ankaŭ el multaj aliaj landoj krom Sovetio.

— Kiam okazis la oficiala renkontiĝo de esperantistoj?

— Ĝi okazis je la 9-a kaj 10-a (naŭa kaj deka) de aŭgusto. La kunvenantoj venis el diversaj landoj de la tuta mondo, sed el la paroloj de la reprezentantoj oni vidis la komunan aspiron al paco kaj amikeco. Pere de Esperanto kaj dank' al la festivalo kaj la renkontiĝo, ni pli bone komprenas unu la alian.

La 9-an (naŭan) tagon vespere, ses Sovetiaj geesperantistoj, unu Ĉeĥoslovakia, unu sveda, unu japana kaj mi mem kune vizitis la hejmon de k-do Bokarev. Li forestis pro kunveno. Lia filino Mila gastigis nin per vespermanĝo. Interalie ŝi montris al ni originalan leteron de D-ro Zamenhof skribitan je la 29-a (dudek naŭa) de januaro, 1909 (mil naŭcent naŭ) el Varsovio.

Leginte la leteron de Zamenhof, mi ekpensis pri lia genia kreaĵo. Ĝi vere estas viva lingvo. La interŝanĝo de ideoj inter la esperantistoj iris tiel senĝene, ke mi ofte ne plu rimarkis kian lingvon ni parolas, kvazaŭ mi estus interparolanta kun ĉinoj per la ĉina lingvo.

— Kiam la festivalo fermiĝis?

— Ĝi fermiĝis je la 11-a de aŭgusto.

Gramatiko

VERBO

本書以前各課的語法部分着重講解了世界語的發音、句子的結構和種類，並附帶講解了構成句子各部分的八種詞類，而以句子為中心。以下各課擬講解詞類的變化及其在句子中的應用，除用法簡單的感嘆詞和已經全部學完的代名詞（參看第 8, 11, 13 課語法）不再講解之外，其他六類詞擬作進一步比較有系統的復習和補充，以便學習的人得到比較完整的基本語法知識，為進一步掌握世界語的用法打下基礎。本課先講動詞。

有些動詞需要受事語，其動作從主題語直接及於對象，我們叫它“他動詞”（生詞表中，標有 [他]）；有些不需要受事語，其動作在主題語自身中實現，叫“自動詞”（標作 [自]）；還有一些動詞有時需要有時不需要受事語，兼具兩種性質（標作 [自、他]）。應該注意區別，牢記於心，以免用時發生錯誤。

動詞有六個詞尾：

-as -is -os -us -u -i

和六個分詞接尾：

-ant- -int- -ont- -at- -it- -ot-

現在把它們的變化形式列表說明於后。

一、主動語氣簡單時

式	時	形 式
敘述式	現在時	leg-as
	過去時	leg-is
	將來時	leg-ow
假定式		leg-us
願望式		leg-u
不定式		leg-i
分 詞	現在時	leg-anta
	過去時	leg-inta
	將來時	leg-onta

本課課文敘述過去發生的事情時，其動詞都用過去時，如 *atingis Moskvon, ĝenis vin, kuraĝis tion fari* 等。但有的動詞並不專指過去，因此用了現在時，如 *ĉu vi povoscias la rusan lingvon?* (你懂俄語嗎?) *Pere de Esperanto kaj dank'al la festivalo kaj renkontiĝo, ni pli bone komprenas unu la alian* (通過世界語，借聯歡節和會見的幫助，我們更好地互相了解了。)

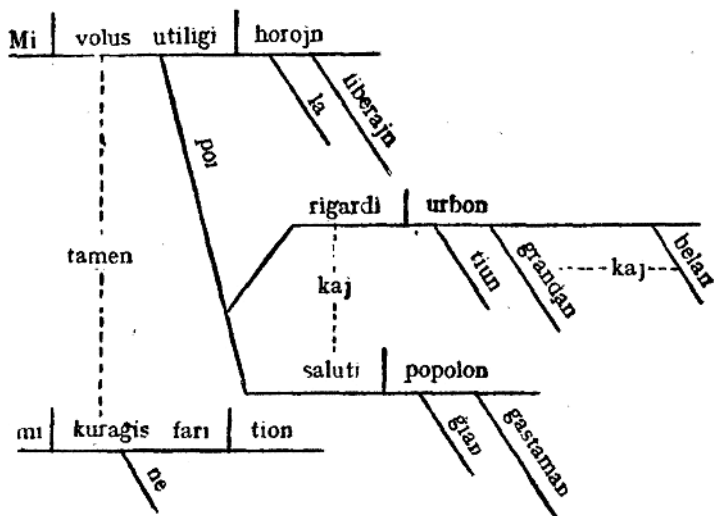
至于在... *ke mi ofte ne rimarkis, kian lingvon ni parolas*。(我常常不覺察我們說的什麼語言) 這句話里，*parolas* 用的是相對現在時，就是說與主句里的動詞(即 *rimarkis*) 的時間相對而言，凡我們所說的、看見的、聽到的、覺察到的和思想的事情，如果正在當時(即與主句動詞的時間同時)發生，就用現在時動詞表現，在其前發生，就用過去時動詞表現，在其後發生，就用將來時動詞表現。本課課文中沒有用將來時動詞作說明語的句子，例句見第十六課語法。

Kvazaŭ mi estus interparolanta kun ĉinoj per la ĉina lingvo (好像我在用中國話同中國人談話。) 因為事實上

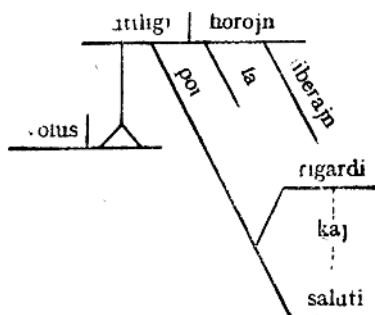
是用世界語同各国世界語者談話，这是违反事实的假設，所以 *estus* 用了假定义。

用願望式動詞的例句見第十六課語法 (160 面)。

Mi volus utiligi la liberajn horojn por rigardi tion grandan kaj belan urbon kaj saluti ĝian gastaman popolon, tamen mi ne kuraĝis tion fari (我本想利用閒暇時間看一看那个伟大美丽的城市，并且向它的好客的人民致敬，然而我不敢那样作)。这里 *volus* 用假定义，是为了表示这願望不可能实现。*utiligi*, *rigardi*, *saluti*, *fari* 用不定式，因为前边已有主要動詞 *volus* 和 *kuraĝis* 表示了動詞的語式和时间，*utiligi* 作了 *volus* 的受事語，*rigardi* 和 *saluti* 作了前置詞結合語 *por rigardi* 的組成部分，*fari* 作了 *kuraĝis* 的受事語，不必再表示語式和时间，而受事語或前置詞結合語組成部分都是名詞的功用，这种功用只有不定式動詞才能兼任。这句话可图解如下：

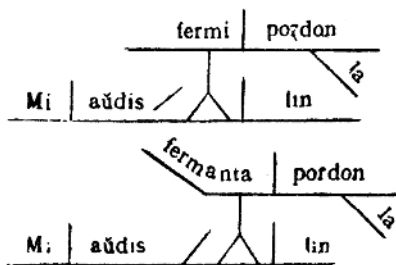
utiligi 和 fari 作为 volus 和 kuraĝis 的受事語，但同时还是動詞，有自己的受事語 horojn 和 tion，而且 utiligi 还有副詞性的前置詞結合語 por rigardi...kaj saluti...，如果詳加分析，應該画成这样：

为了使图解简单清楚，不妨把 volus utiligi 等看作一个動詞。tamen 是原来副詞，这里作为連接詞，用来連接两个平等的句子。

不定式動詞除兼有名詞的功用外，也可以兼有形容詞、副詞等的功用。例如：Mi aŭdis lin fermi la pordon==mi aŭdis lin fermanta la pordon (我听见他关门)。

图解如下：

不定式動詞兼有副詞功用的例句見第十課語法 (83 面)。

Centoj | portis | nin

da aŭtoj | al Lenin-Stadiono | moviĝante

malferma | la | Centra | malrapide | tra svarmo | la | bona

— 177 —

二、主动語气复杂时形式

式	时	进 行	完 成	未 来
敘 述 式	现在时	estas leganta	estas leginta	estas legonta
	过去时	estis leganta	estis leginta	estis legonta
	将来时	estos leganta	estos leginta	estos legonta
假 定 式		estus leganta	estus leginta	estus legonta
願 望 式		estu leganta	estu leginta	estu legonta
不 定 式		esti leganta	esti leginta	esti legonta

請比較下列三种說法：

1. tuj post la aranĝo de la pakaĵo kaj la ĉambro, mi volus ...

2. tuj post kiam mi aranĝis la pakaĵon kaj la ĉambron, mi volus ...

3. tuj kiam mi estis aranĝinta la pakaĵon kaj la ĉambron, mi volus ...

三种說法意思都一样：“刚一收拾完行李和房間，我本想...”，但第一种說法最簡鍊，第三种說法最啰嗦。

再比較下列两种說法：

1. Centoj da malfermaj aŭtoj nin portis al la CLS, malrapide moviĝante tra la homa svarmo...

2. Centoj da malfermaj aŭtoj nin portis al la CLS, kiam ili estis malrapide moviĝantaj tra la homa svarmo...

显然第一种說法比較簡鍊，而第二种說法似乎是笨重、啰嗦。

因此，如无必要，我們不必要用复杂时。但有时采取这种形式是必要的。例如，ni atingis la stadionon kaj estis enirontaj (我們到了运动場，正要进去)。estis enirontaj, 表示在動詞 atingis 表示的那个动作过去的时候将要进去，因此就有必要用过去未来时。又如，kvazaŭ mi estus interparolanta kun ĉinoj per la ĉina lingvo, ‘estus’ 表示假设，‘interparolanta’ 表示正在进行，合起来表示‘好像正在...’的意思。

三、被动語气的形式

式	时	进 行	完 成	未 来
敘述式	现在时	estas legata	estas legita	estas legota
	过去时	estis legata	estis legita	estis legota
	将来时	estos legata	estos legita	estos legota
假定式		estus legata	estus legita	estus legota
願望式		estu legata	estu legita	estu legota
不定式		esti legata	esti legita	esti legota
分 詞		legata	legita	legota

比較下列两种說法：

solviĝis por mi la problemo; estis solvita por mi la problemo. 两种說法的意思都是“給我解决了問題”，后者是強調問題之‘被’解决。

Ĝi fermiĝis je la 11-a de aŭgusto. Ĝi estis fermita je la... (八月十一日开会。) 这里用被动語气显得很别扭。

mi konatiĝis kun esperantistoj(我同世界語者們結織)，这里所要說的是互相結織，不是‘我’单方面地被結織，所以

如果用 *mi estis* (或 *iĝis*) *konata de esperant*, 有变成“我被世界語者認識[了]”, 意思就不对了。

Ŝi montris al mi originalan leteron (menhof skribitan je la 29-a de januaro, 1909) (她給我們看了一封柴門霍夫 1909 年 1 月 29 日写的原信)。這句話也可以改为 “... leteron skribitan de la menhof, kiu estis skribita je...” 但除了多費點字之外, 沒有別的好处。

从这些例子里, 我們可以看出, 被动語气是不常用的。被动分詞、分詞副詞和名詞倒是如主动分詞、分詞副詞和名詞一样。(參看第 146-152 面)。

dank' al, je *dank' al* 是个当作前置詞用, 表示‘靠...的力量’、‘由于’、‘感謝...’。例如 *akompano de K-dino Vera, mi vidis ĉarmajn ĝardenojn...* (感謝 Vera 同志的陪(同)遊的廣場, 迷人的花园...).

je 的意义不确定, 既非‘在里’, 也非‘在旁’、‘在上’、‘在下’等等。它常常被用来表示某点, 如某点鐘、某日等。例如本課課文的 *je la 12a horo* (七月二十四, 十二点鐘) 等, 以用目的格代替。例如 *la 28-an de julio, ĉirkaŭ la vespere* (七月二十八, 九日晚) 等。

另外它也被用来表示某种抽象的关系。

erant, 有很多的書), feliĉa je amo (在恋爱上幸
对了

on loj (数詞) 可以看做形容詞。例如 unu

, 190, du plumoj (两支笔), tri tabloj (三张桌子),

61 esperantistoj (六位苏联男女世界語者) 等。

lete 容詞詞尾。当把数目从具体事物分离开、抽象

多寶也可以当作名詞用。例如 $4+5=9$ (kvar

s naŭ), $7-6=1$ (sep minus ses estas unu),

語气 ble naŭ estas sepdek du), $10 \div 2=5$ (dek

倒是 estas kvin) 等。

看第 是: 基本数字 dek (十), cent (百) 与相乘

加之数分写, mil (千) 相乘相加都分写, 例如

置詞 ducent tridek kvar mil kvincent sesdek

例

lis 名詞詞尾表示单位, 如 unuo (单位), duo

的陪(一打), centoj da (成百的), miloj da (成

非 詞詞尾表示序数, 如 unua (第一), dua (第

表示点之所以用序数, 就是因为一月中的第几

la 几小时, 而不是說一个月共有多少天, 一天

等。曆 1958 年其实也是序数, 表示耶穌降生

io, 照理應該讀作或写作 la 1958-a jaro (la

idek oka jaro), 因此有人簡作 1958-a。本

系。簡便的一种写法: 1953。

数詞加副詞詞尾也表示次序，如 *unue* (首先、第一)，*due* (其次、第二) 等。

Lenin-Biblioteko

Lenin-Stadiono

注意两个专有名詞都需要用短划連接。因为 *Lenin* 是名詞，名詞不能修飾名詞，所以不能作为独立

的詞放在 *Biblioteko* 前边，如果表示性質，就要加形容詞詞尾 *-a*，变成形容詞，如果表示关系，就要連在一起变为合成詞。但这类合成詞关系不密切，不能真正写成一个詞 *Leninbiblioteko*，那样写人們不易辨認。第十五課的 *Esperanto-Ligo* 也一样。

Ekzerco 17

A. 用世界語表述下列各合成詞，写出下列各数目字：

1. 八十九万一千三百五十七	2. 一千九百六十二年
3. 1 月 1 日	4. 7 月 7 日
5. 8 月 15 日	6. 二十三点鐘
7. 女儿	8. 子女
9. 大街	10. 小巷
11. 在地上 (副詞)	12. 在地下 (副詞)
13. 挪威国	14. 瑞典国
15. 捷克斯洛伐克人	16. 苏联人
17. 华沙人	18. 書皮 (書蓋)
19. 勇气	20. 新事物，新聞

B. 翻譯并图解下列各句：

1. *Ĝuste tiam norvega knabino staranta apude subite min vokis: "Esperanto!" ekvidinte la verdan stelon sur mia brusto.*
2. *K-do Jang, ĉu vi havis multajn okazojn por renkonti esperantistojn dum la festivalo?*

3. Leginte la leteron de Zamenhof, mi ekpensis pri lia genia kreaĵo.

C. 用世界語答下列問題:

1. Kiam vi atingis Ĉeĥoslovakion?
2. Ĉu vi povoscias alian fremdan lingvon krom la rusa?
3. Ĉu mia vizito vin ĝenas?
4. Ĉu vi ordigas viajn litaĵojn ĉiumatene?
5. Dank' al kies helpo vi sukcesis ellerni la malfacilan rusan lingvon tiel rapide kaj tiel bone?
6. Ĉu vi scias, en kiu jaro publikiĝis la Unua Libro de D-ro Zamenhof?
7. Ĉu vi balbutas parolante Esperante?
8. Kial vi ofte forestis de niaj kunvenoj?

Ĉ. 造下列各句并画图解

1. 用过去时、現在时、将来时動詞各造一句句子。
2. 用假定式、願望式、不定式動詞各造一句句子。
3. 用主动語气的分詞、分詞副詞、分詞名詞各造一句句子。
4. 用被动語气的分詞、分詞副詞、分詞名詞各造一句句子。
5. 用 dank' al, je, 数詞各造一句句子。